

КОМПАС- KOMPAS

Published by the Macedonian Welfare Association Inc. Media Group

Office Address

Cnr. Allan St. & Wentworth Lane
Port Kembla NSW 2505

Postal Address

PO Box 101
Port Kembla NSW 2505

Ph: (02) 4275-2266

Fax: (02) 4276-4264

e-mail: mwa@mwainc.org

web: www.macedonian.welfare.org.au

КОМПАС does not accept unsolicited material. Material in КОМПАС is copyright and reproduction in part or whole without the permission of the publisher is prohibited.

Every effort has been made to ensure that the information in this magazine is accurate at the time of printing. The publisher cannot be held liable for any omissions and human errors that may occur in this publication. The publisher cannot accept responsibility for any "misleading or inaccurate" material advertised. The publisher welcomes information and suggestions for correction and improvement.

Front Photo

Tome and Lozana Elkovich

Насловна Страна

Томе и Лозана Елкович

Design and Layout

Mendo Trajceviski

Содржина

- 2 From the Editor
- 3 Letters
- 4 For a better life
- 20 Tony Dilevski
- 28 Politecon new publication
- 29 Community Welfare Information and Services
- 72 Class of 57 Reunites
- 76 MKUD Makedonija welcomes to Australia KUD Koco Racin
- 80 Play "Fear & Shame" in Wollongong
- 84 Snowy Mountains
- 92 HEMA maps winners
- 94 Macedonians in Business Rosa Stefanovska
- 92 Profile Biljana Kolevski Meri Zafirovski
- 108 Our Volunteer Steven Skokleski
- 110 Cooking for a Crowd

Content

- 2 Од Уредникот
- 3 Писма
- 12 За подобар живот
- 24 Тони Дилевски
- 28 Ново издание на Политекон
- 29 Информации и услуги за заедницата
- 74 Класот од 57ма се соединува
- 78 МКУД Македонија го пречека КУД „Кочо Рацин“
- 82 Драмата „Страв и Срам“ во Волонгонг
- 88 Снежните Планини
- 92 Добитници на ХЕМА пами
- 98 Македонци во бизнис Роса Стефановска
- 104 Профил Билјана Колевски Мери Зафировски
- 109 Наш Доброволец Стивен Школески
- 110 Готвење за калабалак

Born on 06/10/1945 in the village of Capari, Bitola, **Tony (Metodija) Dilevski**, is the third child of Vangel and Ilinka Dilevski. His brothers, Zivko and Boris are born in 1941 and 1943 respectively and his sister Ruza is born in 1947.

BY: MENDO TRAJCEVSKI
PHOTOS: TONY DILEVSKI

Tony's father Vangel came to Australia in 1958, aged 45 years, and went to work at Port Kembla Steel Works. A year later Vangel brought over to Australia his oldest son Zivko and in 1961 the rest of the family joined them. They settled at First Ave. Warrawong for close to a year and then the family moved to a new house they built in Lake Heights.

At age 16 Tony was too old for school and too young to be employed. He spent his free time playing cricket with the local boys most of whom were Australian and it was here that he learnt the English language. He did manage to find a job as a "painter apprentice" for a couple of years with the same painter that painted their house but the pay was very low. At a very young age Tony made a bold decision to go and see Australia and

work wherever he could find a job. He caught the train and headed north to Newcastle where he worked in a coffee shop owned by Alek Sazdanov. At the same time he was working night shift only at a cotton factory in Kotara in order to supplement his income. During this period he was living with Alek Sazdanov who's roots are from the same village. After 6 months, Tony was on the move again, travelling as far north as Townsville, Here he could not find a job and the Unemployment Agency sent him south to Gladstone.

At Gladstone he found a job with building contractors digging trenches and foundation work for new housing. He was living in a hostel with other men from a range of nationalities. He was the only Macedonian but there were a good number of Serbians and

*Above: Tony at work in Gladstone
Горе: Тони на работа во Гледстоун*

Роден на бти
октомври 1945 г.
во селото Цапари,
Битола, **Тони (Методија)
Дилевски** е трето дете на
Вангел и Илинка Дилевски.
Неговите браќа Живко и Борис
се родени во 1941 и 1943 година, а
сестра му Роза е родена во 1947 година

Таткото на Тони, Вангел, дојде во Австралија во 1958 година, на 45 годишна возраст, и почна да работи во Железарата во Порт Кембла. Една година подоцна Вангел си го донесе најстариот син Живко, а во 1961 година му се придружи целата фамилија. Тие живеат на Првата Авенија во Варавонг скоро една година, а потоа семејството се пресели во нова куќа што ја изградија во Леик Хаите.

На 16 годишна возраст Тони беше премногу стар за училиште и премногу млад за да работи. Тој го поминуваше слободното

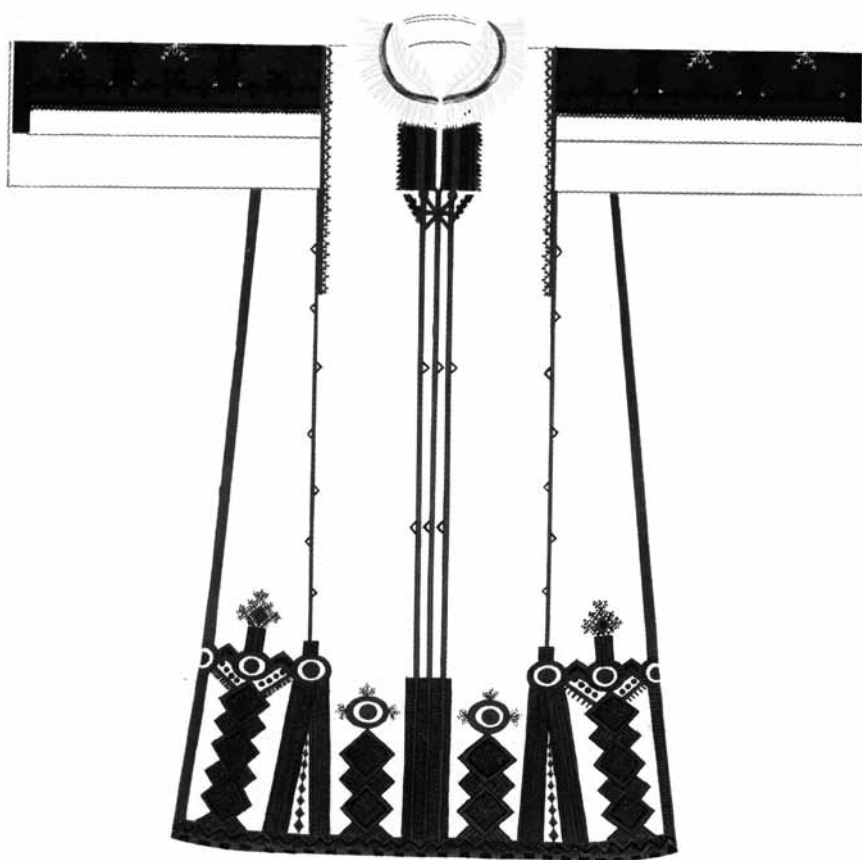
време играјќи крикет со локалните момчиња кои повеќето беа австралијанци и тука тој научи англиски јазик. Тој успеа да најде работа како „молер калфа“ две години со истиот молер што им ја офарба куќата, но платата беше многу ниска. На многу млада возраст Тони донесе храбра одлука, да ја виде Австралија работејќи каде ќе најде работа, и се упати северно за Њукасл каде што работеше во кафетерија во сопственост на Алек Сазданов. Истовремено тој работеше ноќна смена во фабрика за памук во Котара за да ја надополни платата.

Dr. Viktorija Sokolovska - my view

on **Macedonian National Costumes**

In spite of its modest area in the middle of Balkan Peninsula, and many influences which happened as a result of its geographical position, Macedonia had its own cultural and ethnic development, creating the folk art with values which can take place in the world cultural heritage.

Macedonian national costumes, which we have had the chance to see at the exhibition in Canberra, in my deep believe, have the top position in the folklore of this kind in the Balkans and Europe. While we know that they were created in extremely modest conditions, in an isolated environment, how can we explain the elements that we notice: the diversity of patterns, irreproachable colouring, extreme workmanship, and precision on the highest level? Now, when the industrial products conquer all social levels, modest and with short time of duration, we cannot but admire the works in which Macedonian country women put all their ideas, vision and hope. So, the national costumes remain precious witness for the creative spirit of a group of people or individuals, the work of distinctive nation – Macedonian.

In the long period of their creation, from the first steps of planting the cotton, or shearing the sheep, spinning, colouring, weaving and decorating, everything is an act of woman's hands, made patiently during the long winter nights.

It is known that every piece of costumes has its own aim for everyday or holiday use, for special family occasions, costumes for men, for women, young girls and children. The decoration is a separate story. In a high level of workmanship the variety of floral or geometric patterns executed in the technique of embroidery, weaving or application in which Macedonian woman showed great artistic skill.

There is no doubt that Macedonian national costumes are a product of various influences of the culture which existed in the wide Balkan spaces. But, in that long lasting process

came the expression the capability of Macedonian female human being – the country woman, to feel the beauty of details, to accept them and adopt them to its life conditions, to fit them to its needs, in the same time, to manifest its creative ability waved with imagination which will culminate in perfection of artistic expression.

It is an astonished fact that in such a small country as Macedonia, there is so much variety of national costumes. Every region has its own costume with its stylish, aesthetic and functional features. We can recognize the costumes from Kicevo, from Debar, Skopska Blatija, Prilepsko pole, Ovce Pole, from the surrounding of Bitola and many others. This diversity is explained with geographic isolation in the past, when small mutual contacts of population existed. Anyway, in every piece or detail, the feeling of creative capability of peasant woman is present, in which the national garbs have weaved its soul.

The national garbs would not be complete if it not be followed by adequate jewellery. Every piece has its functional or decorative role, made in diversity of patterns and technique execution in what Macedonian craftsmen showed high skill. As the intimate details they have emotional value for every person to whom it belonged. So, as a part of national costumes they were guarded in the families as things of precious value.

The new times and the industrial product put the end to this creation which can never be repeated. That is the reason they are guarded under special treatment and protection in the Museums of Macedonia as unique treasure and as a vivid witness of Macedonia's cultural past.

Др Викторија Соколовска - Мое видување на **Македонските Народни Носии**

Создавано со векови на една почва како израз на менталитетот на етносот што ја населувал низ векови на своето постоење, македонското народно творештво обезбедило свое место како посебен феномен во историјата на културното наследство.

Наспроти скромниот простор што го завзема на Балканскиот Полуостров и влијанијата од окружувањето што се одвивале како последица на географската позиција, во текот на долгите векови на своето постоење, Македонија имала свој сопствен културен развој создавајќи народна уметност со вредности, кои завземаат врвно место на светското културно наследство.

Македонските народни носии, од кои еден мал дел имавме прилика да видиме во Камбера, по мое длабоко уверување завземаат врвно место во народното творештво од овој вид на Балканот и во Европа. Кога знаеме дека тие се создавани во крајно скромни услови, во изолирани средини, како да ги објасниме елементите што ги забележуваме: разноврсност на мотивите, безпрекорен колорит, извонредна вештина, прецизност на највисоко ниво. Сега, кога индустриските производи ги освоиле сите општествени слоеви, скромни по својот век на траење, неможеме да не се дивиме на делата во кои македонската селска жена ги внесла своите идеи, визија и надеж. Така, народните носии остануваат како непроценливо сведоштво за креативниот дух на група луѓе или поединци, дело на посебен етнос – македонскиот.

Во доготрајниот процес на нивното создавање, од првите чекори кога се сади памукот или одгледуваат овците, па преку предење, бојадисување, ткаење и декорирање, се претставува дело на женски раце создавано трпеливо во текот на зимските денови и долгите ноќи.

Познато е дека секој дел од носијата има своја намена: за секидневна или празнична употреба, за посебни семејни прилики, носии за мажи, за жени, за млади девојки, за невести и деца. Нивната декорација е посебна приказна. Со големо мајсторство прикажани се геометриски и флорални орнаменти изведувани во техника на везење, ткаење

или аплицирање, процес во кој македонската жена има покажано голема уметничка вештина.

Нема сомнение дека македонските народни носии се продукт на различни влијанија на култури кои егзистирале на широките балкански простори. Но во тој долготраен процес дојдена е до израз способноста на македонскиот човек – на селската жена, да ја почувствува убавината на деталите, да ги прифати и адаптира кон своите животни услови, да ги приспособи за свои потреби, а во исто време да ја манифестира својата креативна способност вткаена во имагинацијата која ќе кулминира во совршенство на уметничкиот израз.

Зачудува фактот дека во една мала земја каква што е Македонија, има толку различни народни носии. Секој регион има свои носии кои се одликуваат со посебен стил, мотиви на декорација, техника на изведба, естетски и функционални белези. Можеме лесно да ги распознаеме Мијачките носии, носии од Кичево, дебар, Влашките носии, носии од Скопска Блатија, од Прилепското Поле, од Горните Битолски села, Овче Поле и други. Ваквата разноликост се објаснува со географската изолираност во минатото, кога постоеле мали меѓусебни

контакти на популацијата, како и влијанијата од соседните култури. Но во исто време доаѓале до израз и своевремените модни трендови на кои и нашата жена не била имуна. Но како и да е, во секое парче или детал, насекаде се чувствува креативната способност на селската жена, која во народната носија ја има вткаена својата душа.

Народната носија не би била комплетна ако не е проследена со соодветен накит. Секое парче, било да има функционална или естетска намена, изработено е во различна форма и техника на изведба во што нашите мајстори – кујунции покажале голема умешност. Како интимен детал накитот има емоционална вредност за секоја особа на која и пропаѓал, па како составен дел на носијата чуван е во семејствата како голема драгоценост.

Новите времиња во кои владеат други норми, како и инвазијата на индустриските производи ставија крај на ова творештво кое никогаш нема да се повтори. Заради тоа хародните носии се чуваат под специјален третман и заштита во музеите на Македонија како единствено оригинално благо и како жив сведок за културниот живот низ кој минувал и создавал македонскиот народ.

*Right: Spinning yarn into thread
Десно: Рачно предење*

Macedonian Men in Aprons

Kire & Lila Kokalevski

Jagoda & Spase Veljanovski

It is not everyday that you see Macedonian Men wearing aprons and feeling happy about it, but in March of this year, close to 100 men did exactly that, and to top it off they danced the “oro”.

Close to 250 people came together at Julian’s Reception Centre in Shellharbour on Saturday 8th of March to help the Macedonian Welfare Association celebrate its 24th anniversary and International Women’s Day. This annual event is a way of bringing together the workers, management, volunteers, members, service users and supporters of the Macedonian Welfare in a friendly and relaxed atmosphere where issues are addressed with music, laughter, entrainment and friendship. The recipe must be working as more and more people are turning up each year for this “special service”.

The guests were met at the foyer and the ladies, as has been the case in previous years, were presented with a flower and a chocolate. The men citing equal rights also wanted a

present, but were told that their special gift will be forthcoming during the night.

With the welcome speeches over the evening entertainment commenced with a special performance by our bagpipers Mr. Tony Dilevski and Gligur Jovanovski. Gligur is an established bagpiper while Tony, his apprentice, started playing the bagpipes only a few years ago. Tony, now aged 63, said that it is never too late to learn a new hobby and in his case he is contributing towards maintaining the Macedonian culture and tradition, especially when the number of bagpipers is decreasing. This was a proud moment for Tony and his family and a big surprise for his numerous friends at the function who all stood up and applauded his performance and determination.

After the performance, there was a

STORY & PHOTOS: **MENDO TRAJCEVSKI**

photographic exhibition of traditional Macedonian aprons. All of the aprons on display were original, made in the traditional way in Macedonia and brought to Australia by the makers themselves or their daughters.

Not to leave the men out on this very important day, they were issued with an apron so that they can put into practice equal rights in the kitchen. Much to the delight of the ladies, all the men graciously accepted and donned their aprons and got up to dance the “oro”. In no time everyone was up and dancing, singing and laughing making the evening a very enjoyable one for organisers and participants alike.

Next year we celebrate our 25th Anniversary and we expect a lot more people to come and receive a dose of our “special service” called enjoyment.

Македонски Мажи со Фути

Danka & Boris Tanevski

Menka & George Milenkovski

Не може секој ден да се видат македонски мажи да носат фути и да бидат среќни за тоа, но во март оваа година, околу 100 мажи направија баш така и одозгора на тоа тие играа оро.

Околу 250 луѓе се собраа во Дулиана Ресепшн Центар во Шелхаба во сабота на 8ми март за да му помогнат на Македонското Добротворно Здружение да ја прослави својата 24 годишнина и Меѓународниот Ден на Жените. Овој годишен настан е начин за здружување на работниците, управата, доброволците, членовите, корисниците на услугите и поддржувачите на Македонското Здружение во пријателска и релаксирана атмосфера каде се разговара со музика, смење, забава и другарство. Рецептот сигурно е добар бидејќи се повеќе луѓе доаѓаат секоја година за овој „специјален настан“.

Гостите беа пречекани во фоајето, а на дамите, како што е случајот и во претходните години, им беше доделено цвеќе и чоколадо. Мажите барајќи рамноправни права исто така сакаа подарок, но им беше

кажано дека нивниот специјален подарок ќе следува во текот на ноќта.

По поздравниот говор, забавата започна со специјалната изведба на нашите гајдаџии

Г-дин Тони Дилевски и Глигур Јовановски. Глигур е искусен гајдаџија, додека Тони е негов калфа, кои започнаа да свират на гајда само пред неколку години. Тони, сега на 63 годишна возраст, вели дека никогаш не е доцна да се научи ново хоби, а во неговиот случај тој придонесува за зачувување на македонската култура и традиција, особено кога бројот на гајдаџии се намалува. Ова беше гордост за Тони и неговата фамилија, и големо изненадување за неговите многубројни пријатели на забавата кои сите станаа и му аплаудираа по неговиот настап и одлучност.

По настапот имаше фотографска

Пишувa: Мендо Трајчевски
Превод: Билјана Колевски

изложба на традиционални македонски фути. Сите насликани фути беа оригинални, направени на традиционален начин во Македонија и донесени во Австралија од тие што ги правеле или нивните ќерки.

За да не ги заборавиме мажите на овој важен ден, им беа доделени фути за да можат и тие практично да ги вежбаат рамноправните права во кујната. За голема радост на дамите, сите мажи грациозно ги прифатија и ги ставија футите, и станаа да заиграат оро. За момент сите играа, пееја и се смееја, забавувајќи ја вечерта за организаторите и учесниците.

Наредната година ќе ја прославиме 25 годишнината и очекуваме многу повеќе луѓе да дојдат и да добијат доза од нашиот „специјален настан“ наречен уживање.

КОМПАС

macedonian community magazine

PRODUCED BY THE MACEDONIAN WELFARE ASSOCIATION PORT KEMBLA NSW